

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

**Vampyrismus v Čelákovících
jako lokální kulturní fenomén**

Miroslava Josefíková

Plzeň 2015

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra antropologie

Studijní program Antropologie

Studijní obor Sociální a kulturní antropologie

Bakalářská práce

**Vampyrismus v Čelákovících
jako lokální kulturní fenomén**

Miroslava Josefíková

Vedoucí práce:

PhDr. Petr Janeček, Ph. D.

Katedra antropologie

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2015

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2015

.....

Poděkování:

Děkuji PhDr. Petru Janečkovi, Ph. D. za vedení a odbornou pomoc při psaní této bakalářské práce.

Starostovi obce Čelákovice Ing. Josefu Pátkovi za inspiraci při psaní práce a za projevený zájem o uskutečnění výstavy v Čelákovících.

Mému příteli mjr. Ing. Jiřímu Tiefenbachovi za užitečná doporučení, cenné rady a jeho neustálou snahu mě motivovat k úspěšnému dokončení práce.

Všem mým přátelům a rodině, kteří mi byli oporou, hnacím motorem a motivací.

Děkuji!

1. ÚVOD.....	1
1.1. CÍL PRÁCE	2
1.2. POUŽITÉ METODY A POSTUPY	3
1.3. LOKALITA VÝZKUMU	3
2. POHŘEBIŠTĚ S PROJEVY VAMPIRISMU V ČELÁKOVICÍCH	5
2.1. NOVÁ INTERPRETACE POHŘEBIŠTĚ.....	7
3. VAMPYRISMUS	9
3.1. DEFINICE UPÍRA.....	12
3.2. PROTIVAMPYRICKÁ OPATŘENÍ.....	15
3.3. NEMOCI SPOJOVANÉ S VAMPYRISMEM	16
3.4. VAMPYRISMUS Z HLEDISKA PSYCHIATRIE.....	17
3.4.1. ILUZE	18
3.4.2. HALUCINACE.....	18
4. ROZHOVORY	19
4.1. POSTOJ RESPONDENTŮ K OTÁZCE, ZDA SE V PŘÍPADĚ ČELÁKOVICKÉHO NÁLEZU SKUTEČNĚ JEDNÁ O UPÍRY.....	20
4.2. ZÁJEM RESPONDENTŮ O PROBLEMATIKU ČELÁKOVICKÝCH UPÍRŮ.....	21
4.3. UPÍŘI V KULTURNÍM DĚNÍ ČELÁKOVIC	23
4.4. POVĚRY A FÁMY O ČELÁKOVICKÝCH UPÍRECH	30
4.5. KAM ZMIZELY OSTATKY UPÍRŮ Z ČELÁKOVIC.....	34

5. ZÁVĚR.....	40
6. POUŽITÁ LITERATURA.....	42
6.1. ELEKTRONICKÉ ZDROJE	43
7. RESUMÉ.....	45

„Existují tajemství, která člověk může jen tušit a která dokáže za dlouhá staletí rozluštit jen částečně. Věřte mi, nyní právě jsme na prahu jednoho z takových tajemství. Ještě jsem však neskončil. Smím mrtvé slečně Lucy uříznouti hlavu?“ (Stoker 1970:202)

1. ÚVOD

V červenci roku 1966, při provádění výkopových prací na pozemku pana Františka Zmeka v ulici Vladimíra Majakovského v Čelákovících, byla nalezena kostra. Místní lékař, který byl na místo přivolán spolu s příslušníky Sboru národní bezpečnosti, po ohledání kostry konstatoval, že nalezená kostra je takového stáří, kdy už nebude zajímat Sbor národní bezpečnosti, ale archeology.

Archeologickým výzkumem této lokality byl pověřen Jaroslav Špaček¹⁾, který zjistil, že na daném místě není jen jedna kostra. Nalezeno bylo celkem 14 dospělých jedinců v jedenácti hrobových jamách.

Nejzvláštnější však bylo, že způsob uložení daných jedinců byl nepietní a vybočoval z norem, které byly v té době běžné. Získané poznatky vedly Jaroslava Špačka k tomu, že tento nález interpretoval jako pohřebiště s projevy vampyrismu.

Vzhledem k velikosti nálezů, který je ve střední Evropě zcela ojedinělý²⁾, se o Čelákovících začalo mluvit jako o „hlavním městě upírů“ a Čelákovice se tak staly vyhledávanou lokalitou nejen pro lovce senzací a zájemce o tajemno.

¹⁾ Jaroslav Špaček (*1943) - významný český archeolog, historik a bývalý ředitel Městského muzea v Čelákovících. V roce 2003 obdržel od ministra kultury vyznamenání *Artist Bohemiae Amicis* za šíření dobrého jména české kultury u nás i v zahraničí.

²⁾ Vladimír LIŠKA, Upíři a vlkodlaci v českých zemích, str. 40

1.1. CÍL PRÁCE

Téma své bakalářské práce jsem si zvolila proto, že jsem se do Čelákovic před rokem přistěhovala a začalo mě zajímat, jak tento nález ovlivnil kulturu a dění ve městě a co si o nález mysleli místní obyvatelé.

Cílem mé práce je zjistit, jestli se nález pohřebiště s projevy vampyrismu promítl do života v obci a jakým způsobem. Taktéž, zdali Čelákovice využívají nalezené pohřebiště ke svému zviditelnění a zvýšení popularity města a jestli je tímto nálezem nějak významně ovlivněn zájem turistů. Plánuji prověřit, jaký dopad měl nález na lokální projevy expresivní kultury a zda v obci vznikly nějaké spolky či zájmové organizace, které se tematikou upírů zabývají. V bakalářské práci také zdokumentuji postoj obyvatel Čelákovic k nálezu vampýřího pohřebiště a provedu jeho analýzu.

Hned v začátcích mého výzkumu mezi obyvateli městečka Čelákovice jsem narazila na tvrzení, že nalezené kosterní pozůstatky z pohřebiště s projevy protivampyrických opatření údajně záhadně zmizely, a proto dnes nelze tyto pozůstatky nadále zkoumat. Mluvili o tom nejen respondenti, ale zmínku o ztracených ostatcích nacházíme i v publikaci Vladimíra Lišky *„Upří a vlkodlaci v českých zemích“* (2011), kde autor konstatuje, že: *„To, co se ale v Čelákovících v raně feudálních časech ve skutečnosti odehrálo, zůstane zřejmě navždy nevyřešeným tajemstvím. Dnes už se vlastně ani neví, kde ostatky čelákovických upírů jsou. Dokonce se předpokládá, že odborný výzkum nalezených koster z tohoto pohřebiště nebyl dokončen.“* (Liška 2011:44). Toto tvrzení jsem se rozhodla prověřit a zahrnuje jsem ho proto dodatečně mezi své cíle této bakalářské práce.

1.2. POUŽITÉ METODY A POSTUPY

Etnografický průzkum lokality Čelákovice je kvalitativní povahy a je zaměřen na trojí kvalifikaci - empirickou, metodologickou a teoretickou. Přičemž empirii budeme chápat jako sumu kvantitativních poznatků, metodologii jako soubor metod, které použijeme pro jejich zpracování a teorie bude sloužit jako nástroj k jejich analýze (Lozoviuk 2005:24).

Rozhovory s respondenty byly tematické s otevřenými otázkami a byly cíleny na dvě skupiny. První skupinu tvořili náhodně vybraní obyvatelé Čelákovic metodou *snowball sampling* (metoda sněhové koule). Princip této metody spočívá ve výběru respondentů nebo informátorů na základě doporučení jiných respondentů nebo informátorů. Tato metoda bývá také někdy označována jako řetězový výběr, případně referenční, resp. reputační výběr (Hirt a kol. 2012:96). Druhá skupina respondentů byla vybrána cíleně se zaměřením na důležité instituce v obci.

1.3. LOKALITA VÝZKUMU

Obec Čelákovice leží ve Středočeském kraji v okrese Praha - Východ. K městu patří také tři místní části - Císařská Kuchyně, Záluží a Sedlčánky.

První písemná zmínka o Čelákovících pochází z roku 1290. To se jednalo o prodeji a koupi Čelákovic mezi českým králem Václavem II. a klášterem v Sedlci u Kutné Hory. Předpokládá se však, že osada, která na tomto místě byla, je stará více než 200 let. Místní kamenný kostel, který pochází z konce 12. století dává napovědět, že Čelákovice nebyly zcela bezvýznamnou vesnicí. Také v první zprávě jsou Čelákovice označovány jako *opiddum*, což znamenalo větší osadu či městečko (Vlasák 1991:18-20).

Rozloha Čelákovic je aktuálně 15,87 km². Počet obyvatel k 1. 1. 2015 je cca 11 300³⁾.

Mezi nejvýznamnější památky v obci patří středověká tvrz, ve které v současnosti sídlí Městské muzeum, novobarokní radnice, budova děkanství, barokní socha svatého Jana Nepomuckého a již zmiňovaný románský kostel Nanebevzetí Panny Marie.

³⁾ Základní demografický údaj - zdroj: starosta obce Ing. Josef Pátek. Městský úřad Čelákovice. 11. 3. 2015.

„A už jsem cítil měkký, chvějivý dotek jejích rtů na neobyčejně citlivé kůži hrdla. Současně se mě dotkly tvrdé špičáky dvou ostrých zubů a zarazily se. V mdlém vytržení jsem zavřel oči a čekal - čekal s bušícím srdcem.“ (Stoker 1970:43)

2. POHŘEBIŠTĚ S PROJEVY VAMPIRISMU V ČELÁKOVICÍCH

Pozemek, na němž bylo objeveno pohřebiště s projevy vampyrismu, nese od 18. století název Mrchovláčka⁴⁾ a do roku 1950 zde bylo pole. Na povrchu byla hnědočerná ornice, pod ní pak písčitá, místy hlinitopísčitá vrstva, do které bylo zahloubeno 11 pohřebních jam.

V těchto jamách bylo nalezeno celkem 14 kosterních pozůstatků dospělých jedinců. Když byly odkryty první hroby, bylo zřejmé, že se nejedná o pohřby klasického pohřebního ritu. Toto se potvrdilo při odkrytí zbylých hrobů. Kosterní pozůstatky byly nalezeny v polohách, které neodpovídají dobovým křesťanským pohřbům. Byly na nich patrné známky nepietního zacházení. Jedinci měli svázané končetiny, vykloubené paže či ústa ucpaná hlínou. Někteří měli ukroucené hlavy. Pohřbeni byli v poloze na zádech, na boku nebo na břiše. V jednom z hrobů byl nalezen zbytek dřevěného kůlu, který se nacházel mezi pravým předloktím jedince a jeho trupem. Z těchto objevů byl vyvozen závěr, že se jedná o pohřby s projevy vampyrismu. Nález pohřebiště je na základě zvláštního pohřebního ritu a nálezů pěti železných přezek datován do období raného středověku na přelom 10. - 11. století (Špaček 1971:190-217).

⁴⁾ Jaroslav ŠPAČEK, Poznámky k nové interpretaci pohřebiště s projevy vampyrismu a několik poznámek k otázce soudnictví městečka Čelákovice. Středočeský sborník historický 35, 2009, s. 196 - J. Špaček se domnívá, že název mohl vzniknout dle mělce uložených hrobů, které byly později rozorávány.

Antropoložka Miroslava Blajerová⁵⁾ provedla detailní ohledání jednotlivých kosterních ostatků a vše zpracovala ve spise *Čelákovické pohřby vampyrů v pohledu antropologa* z roku 1971. U všech koster, kde jejich zachovalost dovolila určit pohlavní příslušnost, bylo zjištěno, že jsou mužské. Stáří jedinců bylo určeno jako *adultus a maturus*, což odpovídá plné dospělosti. U jednoho mrtvého byla na skeletu objevena anomálie v podobě prořezávajícího se devátého zubu na levé straně. Tento byl potvrzen i vpravo, avšak byl posmrtně ztracen (Blajerová 1971: 218-232).

Obr. č. 1 a 2 Způsob uložení jedince nalezeného na pohřebišti s projevy protivampyrických opatření. Foto: Jaroslav Špaček⁶⁾

⁵⁾ Miroslava Blajerová (*1928) - česká antropoložka a archeoložka, literatura z oboru prehistorické antropologie.

⁶⁾ Převzato z <http://muzeum-celakovice.com/cs/odborna-cinnost/odborne-prispevky/celakovicti-upiri.html>

2.1. NOVÁ INTERPRETACE POHŘEBIŠTĚ

V posledních letech se vědecká obec přiklání spíše k nové interpretaci vampyristického pohřebiště v Čelákovících. Tu přednesla v roce 2005 ve svém díle *K otázce interpretace kostrového pohřebiště „s projevy vampyrismu“ v Čelákovících* Pavlína Mašková⁷⁾. Dle srovnání s jinými podobnými nalezenými pohřebišti uvádí, že by se mohlo jednat o pohřebiště popravených zločinců.

V 10. - 11. století měly Čelákovice vlastní pohřebiště. V 15. - 17. století stávalo u místa nálezu popraviště. Nalezení jedinci, tak mohli být skutečně popravení odsouzenci. Svázání horních končetin, které bylo prokázáno u třinácti jedinců, je u popravených běžné. Taktéž kovové přezky, které byly objeveny na čelákovickém pohřebišti, se objevují i v mladším období. Datace nálezu se tak posouvá do období pozdního středověku až raného novověku (Mašková 2005:9-19).

Tuto interpretaci odmítá právě Jaroslav Špaček a tvrdí, že autorka přednáší pouze nepodložené domněnky a není zde dostatečné množství přímých důkazů, které by mohly přinést jednoznačný závěr (Špaček 2009:185-208).

V této konfrontaci je podezření na osobní nedorozumění a to by se v žádném případě nemělo projevat ve vědeckých publikacích (Maiello 2014:11).

Jaroslav Špaček nepřipouští žádné nové možnosti. Je zcela přesvědčen o tom, že v Čelákovících bylo odkryto pohřebiště s projevy

⁷⁾ Pavlína Mašková (*) - archeoložka se zaměřením na funerální archeologii středověku, christianizaci a právní archeologii.

protivampyrických opatření. Jakékoli nové možnosti o případném pohřebišti odsouzených zločinců odmítá.

V Čelákovících patří Jaroslav Špaček mezi významné obyvatele. Jeho osobnost rozdělila čelákovickou veřejnost na dva tábory. Jedni obdivují jeho vědeckou činnost a přínos pro obec. Pro ostatní je ale osobou spíše kontroverzní a „jeho“ upíři mají za cíl pouze zvednout jeho vlastní popularitu⁸).

⁸) Tato informace vyplývá z osobní zkušenosti autorky a z rozhovorů vedených s občany Čelákovíc.

„Obočí měl velmi husté, nad nosem téměř srostlé, se záplavou bohatě se krouticích chloupků. Ústa, která téměř mizela pod silným knírem, byla pevná, dost krutá a s neobyčejně ostrými bílými zuby, ty přečnívaly přes rty, jejichž pozoruhodná rudost byla důkazem vitality, neobvyklé u muže jeho věku. Uši měl bledé a nahoře neobvykle zašpičatělé, bradu širokou a masivní a tváře pevné, i když hubené. Nápadná byla jeho mimořádná bledost.“ (Stoker 1970:24)

3. VAMPYRISMUS

Fenomén vampyrismu fascinuje lidstvo od nepaměti. Jedná se o kolektivně sdílený jev. Vampyrismus je prastará lidová víra, která říká, že se mrtvý vrací na zem mezi živé, aby pozůstalým škodil na životě, zdraví nebo majetku. Tato víra vznikla na základě animistických představ a předpokladem pro ni byla rozvíjející se schopnost abstrakce (Klozíková 2008:7).

Samotný vampyrismus má několik pojetí. Od toho klasického, pod kterým si můžeme představit „tradiční“ sání krve přímo z těla oběti, přes psychický vampyrismus, kdy dochází k odsávání životní síly, energie, radosti, štěstí a příjemných pocitů vůbec, až k vampyrismu astrálnímu, kdy astrální tělo je přesnou kopií těla fyzického. Nemá ovšem hmotnou konzistenci a chápeme ho jako prostředník mezi tělem fyzickým a duší. Ať už máme na mysli jakýkoli typ vampyrismu, jeho konečným důsledkem je vždy oslabení oběti, které nezřídka končí její smrtí.

Vampyrismus lze chápat historicky s ohledem na odkaz toho, jak se vyvíjel spolu s během dějin lidstva. Zasahuje ale i do vědních oborů dnešní doby. Zejména do odvětví psychiatrie, archeologie, antropologie, folkloristiky a parapsychologie (Liška 2011: 8-9).

Nejvíce je vampyrismus rozšířen ve slovanské mytologii, z čehož lze vyvodit závěr, že pojem „vampyrismus“ má svůj původ právě zde.

Avšak zmínku o něm nacházíme u národů po celém světě. Doklad o tom přináší zejména některá díla Roberta Hertze⁹⁾ a Jamese Georga Frazera¹⁰⁾. Definice vampyrismu se liší, ale celosvětové rozšíření tohoto fenoménu nelze popřít (Maiello 2014: 12).

Téma vampyrismu je populární a lze jej nalézt v literatuře, umění, hudbě či filmu. Děj na téma vampyrismu je opravdu nesčetně. Namátkou vybírám některé z nich, které považuji za důležité zmínit.

Z knih musíme uvést v první řadě román *Dracula* (1897) od spisovatele Brama Stokera, který patří mezi vůbec nejznámější a postava hraběte Draculy, kterou zde autor popisuje, významně ovlivnila představy o upírech na celé další generace, ačkoli neměla žádný reálný základ. Domněnka, že předlohou hraběte Draculy byl rumunský kníže Vlad III. Ťepeš¹¹⁾ je založena pouze na mýtu, kdy upír Dracula měl být sedmihradského původu. Proti tomuto tvrzení se ohrazují zejména rumunští historikové (Maiello 2014:15). Tento román byl několikrát zfilmován, avšak nejznámější představitel hraběte Draculy je původem maďarský herec Béla Lugosi, jehož život byl opředen taktéž záhadami¹²⁾. Poslední film s Drákulou je z roku 2014 s názvem *Drákula: Neznámá legenda* režiséra Garyho Shorea.

⁹⁾ Robert Hertz (*1881 - †1915) - francouzský sociolog a antropolog.

¹⁰⁾ James George Frazer (*1854 - †1941) - skotský antropolog, etnolog a etnograf.

¹¹⁾ Vlad III. Ťepeš (*1431 - †1476) - valašský kníže proslulý svou krutostí. Podle jeho oblíbeného způsobu zabíjení nepřátel, které narážel na kůl a nechal umírat dlouhé hodiny, získal přezdívku „Napichovač“.

¹²⁾ CHLUMECKÝ, Patrik. zahadolog.webdone.cz [online], c2011. [cit. 9. 3. 2015]. Dostupné z <http://zahadolog.webnode.cz/products/bela-lugosi-alias-hrabe-dracula/>

Prvním nejznámějším filmem s touto tematikou již dob němé éry byl *Nosferatu* německého režiséra Friedricha Wilhelma Murnaua z roku 1922. Zde byl oním vampýrem hrabě Orlock ztvárněný Maxem Schreckem. Tento film je také někdy brán jako první, avšak neautorizované ztvárnění *Draculy*.¹³⁾

Dalšími literárními díly s touto tematikou jsou například *Prokletí Salemu* (1994) od Stephen Kinga, *Interview s upírem* (1996) od Anne Rice, série *Upíří deníky* (1991-2014) autorky Lisy Jane Smith nebo série Stephenie Meyer *Stmívání* (2005-2009). Všechna zmíněná díla se dočkala i zfilmování.

V umění ztvárnili postavu upíra například malíři Edward Munch na svém obraze s jednoduchým názvem *Vampire* (1895) či malíř Philip Burne - Jones na obraze „*The Vampire*“ (1897). Nejstarší obraz upíra je údajně dílem prehistorických Asyřanů a je na něm vyobrazena soulož upíra s mužem (Vondráček a Holub 2012:251).

Z hudebních počinů lze uvést tvorbu kapel Alien Vampires a Blutengel, ve které se prvky vampyrismu často promítají v textech jejich písní či ve videoklipech k jednotlivým skladbám; nebo skladbu *If I was your vampire* (2007) kontroverzního zpěváka a skladatele Marilyn Mana.

I v České republice není o tematiku vampyrismu v umění nouze. Velmi oblíbený je muzikál *Dracula* (1995) z pera trojice autorů Karla Svobody, Zdeňka Borovce a Richarda Hese. Režisér Jaroslav Soukup natočil hororovou komedii *Svatba upírů* (1993). Dokonce i přímo městečko Čelákovice a pohřebiště s projevy protivampyrických opatření,

¹³⁾ WIKIPEDIA. cs.wikipedia.org [online], c2015. [cit. 9. 3. 2015]. Dostupné z http://cs.wikipedia.org/wiki/Up%C3%ADr_Nosferatu_%28film,_1922%29

keré zde bylo nalezeno, se staly předlohou pro romány *Jiná rasa* (1997) a *Noční lovci* (2011) od brněnské autorky Jenny Nowak.

3.1. DEFINICE UPÍRA

„Upír je obvykle mrtvý čaroděj, který však může být i živý; jeho pojmenování vyvolává představu letu, a tedy i představu duše opouštějící živé tělo v extázi, anebo jde o člověka neživého, avšak s tělem dosud nerozloženým.“ (Maiello 2014:187)

Postavu upíra si lze představit mnoha způsoby, avšak základem všech je to, že upírem je někdo, kdo chce ubližovat živým, někdo, kdo vstává z hrobu či opouští své tělo.

Vzhled upíra se měnil spolu s dobou a dalo by se říci, že podléhá módním trendům. Od postavy již zmíněného upíra Draculy z pera Brama Stokera, který měl nápadně bledou a studenou kůži, krvavě rudé rty, špičaté uši, výrazné špičáky a bál se slunečního světla, až po moderního upíra, kterého nalezneme třeba v sérii *Stmívání*. Tady už vizuál upíra dostal vzhled krásného muže, který sice je pobledlý, ale nijak více tradiční představu o vzhledu upíra nenaplnuje. Dokonce ani pobyt na slunci mu neublíží. Také se mu ale vyhýbá, protože na slunečním světle jeho pokožka vrhá odlesky a upír doslova „září“, a právě to by jej mohlo prozradit¹⁴).

Existuje i řada dalších alternativ postavy upíra. V americkém seriálu *Pravá krev* (2008) žijí upíři normálně mezi lidmi a živí se syntetickou

¹⁴) YOUTUBE. youtube.com [online], c2009. [cit. 9. 3. 2015]. Dostupné z <http://youtube.com/watch?v=XXn5uw4LtKM>

krví¹⁵). Ve filmu *Blade* (1998) je hlavním hrdinou napůl upír a napůl člověk. Má roli jakéhosi superhrdiny, který chrání svět od upírů, kteří se snaží vyhladit lidskou rasu¹⁶).

Vraťme se ale k podobě upíra, který děsil lidstvo v dobách dřívějších, kdy vzbuzoval reálný strach. Pokusme se rekonstruovat, jak mohl vypadat člověk, kterého v Čelákovících, před stovkami let, lidé považovali za upíra. Tenkrát stačilo poměrně málo k tomu, aby byl člověk „jiný“. Třeba husté nebo srostlé obočí, nadměrné ochlupení nebo naopak žádné ochlupení, velké pigmentové skvrny, bradavice, extrémně křivé zuby či nějaká jiná tělesná a vzhledová anomálie.

Byl-li otevřen hrob upíra, tělo mrtvého se jevilo jako nepoškozené. Působil dojmem, jakoby nezemřel, ale pouze spal. Nebyl cítit žádný hnilobný zápach rozkládajícího se těla. Tělo bylo pružné a v ústech se často nacházela krev. V souvislosti se stále se rozšiřujícími poznatky z oblasti medicíny můžeme dnes i tyto netradiční projevy na zemřelém těle poměrně snadno vysvětlit. Existuje zvláštní proces, který nese název saponifikace. Při tomto procesu se tělesná tkáň mění v amoniakové mýdlo, které rovněž ničí hnilobné mikroorganismy. Není úplně jasné, za jakých podmínek, a jakým způsobem tato mýdelnatá substance přesně vzniká. Je ovšem dokázáno, že byla nalezena také ve vlhké půdě. To znamená v místech, kde hnilobné procesy za normálních okolností probíhají. Takovýto mrtvolný tuk s voskem bez pochyby způsobuje to, že různé části mrtvých těl nepodléhají rozkladu i velmi dlouhou dobu. Saponifikace může v některých případech působit na celé zemřelé tělo a vytváří tak i po čase dojem, že pohřbený člověk zemřel před nedávnou

¹⁵) ČESKO-SLOVENSKÁ FILMOVÁ DATABÁZE. csfd.cz [online], c2008. [cit. 9. 3. 2015]. Dostupné z <http://csfd.cz/film/241231-true-blood-prava-krev/>

¹⁶) ČESKO-SLOVENSKÁ FILMOVÁ DATABÁZE. csfd.cz [online], c2002. [cit. 9. 3. 2015]. Dostupné z <http://csfd.cz/film/6996-blade/>

dobou. Plyny, které se v těle zemřelého nahromadí, způsobují uvnitř těla tlak, který vytlačuje z těla ven tělní tekutiny. To způsobuje efekt řinocí se krve z tělesných otvorů. Červenou barvu mají tyto tekutiny z důvodu působení některých druhů mikroorganismů, které se taktéž podílejí na hnilobném procesu (Liška 2011:172).

Slovo upír lze v nejrůznějších obměnách nalézt ve všech slovanských jazycích. Z etymologického hlediska mu tak můžeme přisuzovat slovanský původ, a to nejspíše ve slově „*upyr*“. Slovo vampýr se pak objevuje převážně v jiných jazycích - angličtina - „*vampire*“, němčina - „*vampir*“, holandština - „*vampier*“, španělština - „*vampiro*“.

Upíři bývají doprovázeni zvířecí havěťí. Jsou to pavouci, brouci, švábi a nejrůznější druhy hmyzu. Ze zvířat je s upírem nejvíce spojován netopýr. V Americe dokonce žije druh netopýra, který saje krev zvířat. Upír má někdy dokonce tu vlastnost, že se dokáže ve zvíře proměnit. Nejčastěji je zpodobněním této proměny právě netopýr.

O upírech se tradují nejrůznější pověry. Existuje mnoho magických dob, které se liší v závislosti na daných kulturách. Patří mezi ně východ a západ slunce, pravé poledne nebo půlnoc. Půlnoc všeobecně bývá právě tou dobou nejmagičtější. Je nazývána „*hodinou duchů*“. Traduje se, že právě o půlnoci se zjevují duchové a nejrůznější strašidla, a také upíři. Tato zjevení mizí s úderem první ranní hodiny nebo současně se svítáním, případně s prvním kohoutím zakokrháním. Noční doba vůbec vzbuzuje v lidské mysli nejrůznější představy a věci, které považujeme za denního světla za naprosto přirozené, mohou v noci působit jakýmsi dojmem strašidelnosti. To může vysvětlit právě to spojení noční doby s přízraky a s tím, že upíři vstávají ze svých hrobů právě během noci (Vondráček a Holub 2012:279).

3.2. PROTIVAMPYRICKÁ OPATŘENÍ

Strach z upírů musel být v dřívějších dobách opravdu velký. O tom ostatně dostatečně svědčí archeologické objevy v lokalitách po celém světě. Hrobové nálezy u nepietně pohřbených jedinců nám poskytují jasný obraz toho, co lze považovat za prvky protivampyrických opatření. Účelem protivampyrických opatření bylo zabránit mrtvým v jejich návratu mezi živé.

Protivampyrická opatření můžeme rozdělit podle doby, kdy byly prováděny na opatření prvního a druhého stupně.

Opatření prvního stupně byla na těle zemřelého, který byl považován za upíra, prováděna ještě před jeho pohřbením či v momentě pohřbu samotného. Mrtvým byly svazovány ruce, tělo bylo zatěžkováno kameny, do rakve byl vysypán mák, neboť o upírech bylo známo, že nejsou právě trpěliví tvorové a nemohou opustit hrob, dokud všechen mák nespočítají. V analogii k pověře o máku lidé v moderních dobách vkládali mrtvému do hrobu noviny. Ten pak nesměl z hrobu vylézt, než je celé přečte. Tento novodobý projev protivampyrického opatření byl objeven v cigánských hrobech na Slovensku ve druhé polovině 20. století (Klozíková 2008:37).

Všechny zásahy na ostatcích zemřelých lidí, které byly vykonány až po nějakém čase od pohřbu, označujeme jako *protivampyrické zásahy druhého stupně*. Těmto zásahům předcházela exhumace zesnulého jedince. Zemřelým po exhumaci byly ukrouceny údy, ukroucena či useknuta hlava. Také se těla zatěžkovala kameny, probodávala kulemi nebo spalovala.

K protivampyrickým zásahům druhého stupně docházelo, když se po smrti zemřelého začaly dít v okolí nějaké zvláštní a tragické události. Například, když začali umírat lidé (většinou příbuzní či sousedé

zesnulého), když byl zvýšený úhyn dobytka, nebo když přicházely různé přírodní katastrofy třeba v podobě blesku, který způsobil následný požár.

3.3. NEMOCI SPOJOVANÉ S VAMPYRISMEM

Nejznámější nemocí, která bývá s vampyrismem spojována, je *porfyrie*. Porfyrie je metabolická krevní porucha. Její příčinou je akutní nedostatek železa. Člověk nemocný porfyrií nemá schopnost vázat v krvi železo prostřednictvím sloučenin, které se nazývají porfyriny. Toto ohrožuje tvorbu hemu, jenž je součástí krevního barviva - hemoglobinu.

Výsledkem této metabolické poruchy je, že kůže, respektive vlásčnice v kůži nemocného, obsahuje nadměrné množství porfyrinů bez železa a způsobuje znetvoření těla zejména v oblasti tváře a končetin. Zvláštností je, že na této geneticky podmíněné chorobě, se podílí denní světlo. Dochází k řetězové reakci, která způsobuje kožní puchýře a další znetvoření pokožky. Lidé, kteří porfyrií trpí, se proto nemohou pohybovat na denním světle a ven smí vycházet pouze po setmění. Po čase se u takto nemocných mohla změnit i jejich fyzická podoba. Dásně se zužovaly a silně prokrvovaly, a to způsobovalo, že zuby začínaly vyčnívat z úst. Průvodním znakem této nemoci zřejmě byly i vážné nervové poruchy a ty mohly vyvolat u nemocného nepřičetné chování (Liška 2011:156-157).

Jako další nemoci lze uvést sklerodermii, která postihuje především horní končetiny. Ruce nemocného pak vypadají jako pařáty. Raynaudův fenomén, jenž se projevuje střídáním barvy pokožky v obličeji či katalepsie, kdy se tělo postiženého zcela ochromí a tělo může zůstat nehybné i několik dnů. Potom také chudokrevnost, tuberkulóza nebo sněť slezinná (Klozíková 2008:52-54).

3.4. VAMPYRISMUS Z HLEDISKA PSYCHIATRIE

Nejen fyzické příznaky mohou v lidech evokovat zdání, že osoba trpící některou z nich by snad mohla být upírem. Existuje i řada psychických onemocnění, které mohou způsobovat, že nemocný sám se cítí být upírem, nebo naopak zažívá stavy, kdy má dojem, že je upírem napadán. Tyto ataky bývají pocíťovány nejen jako tradiční sání krve, ale i jako odebírání životní energie a elánu.

V knize „*Fantastické a magické z hlediska psychiatrie*“ (2012) je popsáno několik zajímavých případů z psychiatrické praxe, které přímo vykazují známky vampyrismu. Některé zde uvádím pro příklad.

Případ pacienta, u něhož byla jeho fetišem nejprve krev. Později si ve svých fantaziích utvořil představu, že vysává krev z krku chlapců. Dráždil ho pohled na vlastní krev a dokonce to došlo tak daleko, že si sám vymyslel postup, při němž mohl vleže pít svou krev z cévy na krku. Toto jeho jednání bylo z lékařského hlediska popsáno jako autovampyrismus.

Další pacient se vzrušoval pohledem na svou krev, která kape na podlahu. Toto se vzrušení se u něj začalo objevovat již ve 12 letech. Trápili ho sexuální fantazie, ve kterých způsoboval mladým lidem poranění na šíji a ze způsobených ran pak sál krev. Oblíbenou četbou uvedeného pacienta byli příběhy o upírech.

Je popsán i případ pacienta, který docházel na jatky a vždy tam vypil sklenici čerstvé zvířecí krve. Tento pacient později zavraždil svou družku.

Jako poslední příklad uvádím případ, který popisuje ženu, která se dokázala ohromně vzrušit sáním krve z rány, kterou si musel kvůli ní způsobovat její přítel (Vondráček a Holub 2012:251).

3.4.1. ILUZE

Iluze jsou běžným jevem, který člověk zažívá každý den. Vznikají při snížené, ale i při zvýšené pozornosti. Například, když čekáme, že nám bude někdo telefonovat, zdá se nám, že telefon už zvoní a máme nutkání ho kontrolovat. Iluze může být i emočního rázu. Třeba, když jdeme prvně ven v novém oblečení, máme pocit, že se všichni dívají jen na nás. Ojedinělým typem iluzí jsou iluze negativní. Byly popsány případy, kdy se nemocný „neviděl“ v zrcadle (Vondráček a Holub 2012:24-25). Právě „nemožnost“ vidět se v zrcadle je jednou z vlastností upíra, podle které jej lze poznat.

3.4.2. HALUCINACE

Halucinace je klamným zdáním něčeho, co neexistuje. Nemocný je však o klamné realitě bezvýhradně přesvědčen. Z lékařského hlediska můžeme halucinace rozdělit na:

- smyslové:
 - elementární;
 - komplexní;
- „psychické“ neboli intrapsychické (Vondráček a Holub 2012:30).

Při onemocnění některých částí ústřední nervové soustavy mohou u nemocného vznikat dojmy, že některé části jeho těla jsou odděleny, že oplývá neobyčejnou silou nebo, že se „vznáší nad zemí“. Některým jedincům se naopak zdá, že jim je odčerpávána energie z těla, že jim někdo saje krev a způsobuje nemoc. Ta pomalu oslabuje nejen jeho, ale také jeho rodinu (Vondráček a Holub 2012:38-39).

„Na světě existují bytosti, které se nazývají upíři; někteří z nás už mají o jejich existenci důkazy. I kdybychom o tom neměli doklady z vlastní smutné zkušenosti, pak určité vědomosti a záznamy z dob minulých poskytují tolik důkazů, že jim normální člověk musí uvěřit.“ (Stoker 1970:230)

4. ROZHOVORY

Rozhovory jsem si rozdělila na dvě skupiny.

První skupina byla zaměřena na obyvatele Čelákovic, které jsem vybírala zcela náhodně. Od těch jsem získávala další kontakty na lidi, kteří by mi mohli k tématu něco říci. Nebyla stanovena žádná kritéria, která by výběr respondentů nějakým způsobem omezovala.

Neměla jsem předem připravené otázky a každý rozhovor tak byl individuální, ovšem se zaměřením na téma upírů z Čelákovic. Snažila jsem se, aby mi lidé sdělili své subjektivní pocity a názory, což se ve většině případů podařilo. S ohledem na přání některých respondentů nebudou v jejich výpovědích uváděna celá jména.

Druhá skupina rozhovorů už byla cílena na konkrétní osoby a probíhala se zástupci významných organizací města Čelákovice. Oslovila jsem, jako první, Městský úřad Čelákovice a Městské muzeum Čelákovice. Pak také místní školy, různé zdejší spolky a také představitele církevních organizací, které v Čelákovicích sídlí. I v této kategorii rozhovorů nebyly otázky nijak plánované a jejich znění jsem utvářela přímo na místě, v době schůzky s respondenty, v závislosti na tom, kam se rozhovor stácel.

Kapitolu rozhovorů jsem rozdělila na několik podskupin, které jsem vyhodnotila jako podstatné k objasnění cílů stanovených v úvodu této bakalářské práce.

4.1. POSTOJ RESPONDENTŮ K OTÁZCE, ZDA SE V PŘÍPADĚ ČELÁKOVICKÉHO NÁLEZU SKUTEČNĚ JEDNÁ O UPÍRY

Zajímavou otázkou, kterou jsem pokládala, bylo, zda si lidé myslí, že zde skutečně před stovkami let byli pohřbeni upíři. A když to nebyli upíři, tak kdo tedy?

„Asi tu byli. Jinak by se tady přece lidi tolik nebáli.“

-Libor

„Upíři tu určitě byli. Taky tu bylo velké bitevní pole, ale moc se o tom neví.“

-Lucie

„Byli tu upíři. To vše, co se poslední dobou povídá, že to byli nějakí zločinci, to je nesmysl. Snaží se zatajit pravdu.“

-Martin

„Víte, pan Špaček tvrdí, že našel upíry. Další teorie, které jsou novější, hovoří o těžkých zločincích, kteří byli popraveni na šibenici a pochováni takhle hromadně a stranou. Avšak já říkám: Kdo je to upír? Těžký zločinec, přece!“

-Marcela

„Ano, byli to upíři. Ať už si je představujeme jakkoli, tak tenkrát to jistě pro lidi upíři byli. Dnes už asi těžko určíme, jak vypadali nebo proč vzbuzovali takový strach, že někdo opakovaně otevřel hrob, aby je zneškodnil nadobro.“

-Ivana

„Myslím, že v té době to lidé vnímali jako skutečné upíry. Soudím tak podle způsobu nakládání s těly, relikvií v hrobech, klínů a děr v lebkách.“

-Jirka

„Opravdu těžko říci, jestli tam byli pohřbení zločinci nebo si lidé tenkrát mysleli, že to jsou upíři. Myslím, že to už nikdy nikdo nezjistí a už budou jenom spekulace a dohady. Je to přece jenom opravdu hodně dávno.“

-Jan

Respondenti, kteří byli ochotni se se mnou o tématu upírů v Čelákovických bavit, jsou veskrze přesvědčeni o tom, že to upíři byli. Ať už si pod pojmem upíra představíme cokoli. Je možné, že k myšlence toho, že nalezené ostatky na pohřebišti v Čelákovických byli opravdoví upíři, vede lidi zejména to „tajemné a záhadné“, co fenomén upírů doprovází už od pradávna. Obecně lze konstatovat, že lidé se zajímají o záhadné, mystické a nevysvětlitelné jevy, které vyvolávají polemiku, zdali jsou pravdivé či nikoli. Jelikož nález pohřebiště s protivampyrickými projevy v Čelákovických je ojedinělý, tak vzbuzuje zájem a vyvolává spekulace.

4.2. ZÁJEM RESPONDENTŮ O PROBLEMATIKU ČELÁKOVICKÝCH UPÍRŮ

Velmi často jsem při oslovování potencionálních respondentů narážela na skutečnost, že se o čelákovických upírech odmítají bavit. Z reakcí dotazovaných byla cítit nejistota, občas nervozita. Ve většině případů se mi zdálo, že lidé o tom mluvit chtějí, ale obávají se reakce okolí. Odpovědi často vyznívaly neosobně. Jakoby se respondenti styděli za svůj individuální názor. Neodpovídali za sebe, ale spíše za „celé Čelákovice“.

„Mám takový pocit, že místní mají dojem, že upíři rovná se negativní reklama, tak je raději moc vyzdvihovat nebudeme.“

-Michal

„To téma tu nikoho nebere. Snad jen Standu Motla¹⁷⁾, který sem jezdí natáčet ty svoje dokumenty. Je to lovec senzací a je věrohodný asi jako nedělní Blesk. Nemyslím si, že se za upíry místní stydí. Spíš bych řekl, že je jim to naprosto ukradený. Bydlím v Čelákovících dva roky a za celou tu dobu jsem nikdy neslyšel o tom kdekoli cokoli pronést. Samozřejmě s jedinou výjimkou pana Špačka, který si občas posteskne, že s ním zase natáčela nějaká televize a zase o upírech. Prý jsou tím novináři jako posedlí.“

-Martin

„V době nálezu mi bylo deset let. Měla jsem tenkrát bujnou fantazii a doma se o tom nesmělo mluvit. Celkově o tom tenkrát lidi moc nemluvili kvůli pověrčivosti. Myslím, že i dnes je důvod stejný. Církev v Čelákovících s tím měla velký problém. Nebyl to režim, který by to tutlal, ale právě církev.“

-Marcela

„Tady v Čelákovících to lidé nijak neprožívají. O upíry je zájem spíše z řad turistů, kteří naše město navštíví.“

-Mgr. David Eisner

„Narodil jsem se v roce 1969 a 17 let jsem bydlel v Čelákovících. O nalezených kostrách se tenkrát vůbec nemluvilo ve spojitosti

¹⁷⁾ Stanislav Motl (*1952) - český novinář a spisovatel. Od roku 2010 připravuje svůj autorský pořad *Stopy, fakta, tajemství*.

s vampyrismem. Alespoň tedy ne před dětmi. Já sám jsem nález zaznamenal až v 90. letech a to už jako obyvatel Brandýsa nad Labem. Strach jiných lidí tedy neumím posoudit, nestýkal jsem se s lidmi z Čelákovic. Objev zřejmě vzbudil velkou pozornost teprve při otevřenějším publikování až po revoluci, kdy se trochu více otevřely informační zdroje.“

-Jirka

„Čelákovice jsou klasické maloměsto. Fungují zde vztahy, které jsou z pohledu z „venčí“ zcela nepochopitelné. A pro „náplavy“ taktéž. Základem celého čelákovického upírského „problému“ je jasný fakt, že někdo „odborný a kompetentní“ tady (přímo v Čelákovících) zastává pouze jeden jediný názor. A to ten, že upíři zde byli, jsou a vždy budou. Bez ohledu na jakékoli nové vědecké závěry a bádání. A potom je tu také ta část obyvatel, která absolutně nemá tušení, o co tady v podstatě jde.“

-Barbora

4.3. UPÍŘI V KULTURNÍM DĚNÍ ČELÁKOVIC

V této kapitole se věnuji nejen kulturním akcím s tematikou upírů v městečku Čelákovice, ale rovněž bylo v mém zájmu zjistit, zda se téma upírů probírá ve školách či šolkách, zda existují nějaká společenství, která se této problematice věnují. Kontaktovala jsem rovněž zdejší církevní organizace, zda je oslovovali nebo oslovují místní občané s dotazy na toto téma.

Je s podivem, že čelákovičtí upíři nijak zásadně neovlivnili místní tradice a kulturu. Čekala jsem, že lokální fenomén upírů bude pro město tvořit jakýsi pilíř pro turisty. Když ovšem přijdete do Městského muzea, o upírech se zde moc nedozvíte. Nález z roku 1966 tady připomíná pouze pár fotografií s popisky, které pořídil při archeologických pracích Jaroslav Špaček.

I v tiskové zprávě Městského muzea ze dne 26. 8. 2014, kterou zpracoval Mgr. David Eisner¹⁸⁾, je jasně napsáno, že *„Městské muzeum v Čelákovících ve své expozici nevystavuje žádné upíry a ani jejich hroby.“*¹⁹⁾ Také se zde uvádí, že zájem o vampyrismus ze strany senzacechtivých lidí, který je stále podporován některými médii, by se neměl stát předmětem pro laciné zviditelňování se.

„Často k nám do muzea přijíždí nadšenci, kteří chtějí vidět upíry a odcházejí zklamaní, protože u nás žádné upíry nemáme. Loni nám návštěvnost muzea kvůli upírům vzrostla. Důvodem byly volby. Respektive předvolební kampaň pana Jaroslava Špačka, který se potřeboval zviditelnit, a tak opět poskytoval rozhovory do televize a novin.“

-Mgr. David Eisner

Příjemným zjištěním bylo, že alespoň některé čelákovické spolky a organizace se tematikou místních upírů, alespoň okrajově, zabývají.

Mateřské centrum Čelákovice a RC Routa pořádaly loni 5. 4. 2014 1. ročník Výpravy za čelákovickými upíry. Cílem této akce v podstatě bylo seznámit místní občany o trochu více s jejich vlastním městem a také nabídnout jim možnost trávit společný čas aktivněji než jindy.

„Legendu jsem si vymyslela, stejně tak úkoly pro týmy. Kolegyně zase vyrobily ceny (upíří zuby a zkumavky s „pravou, nefalšovanou, čerstvě - to ráno vysátou krví = šťávou), přichystaly plakáty, nachystaly šifru a další spousty důležitých „drobností.“ Čendu Czerného z Čelákovic hrál můj starší syn a toho pravého, nefalšovaného upíra, který vyděsil i některé

¹⁸⁾ David Eisner (*1978) - současný ředitel Městského muzea Čelákovice

¹⁹⁾ EISNER, David. muzeum-celakovice.com [online], c2014. [cit. 11. 3. 2015]. Dostupné z <http://muzeum-celakovice.com/cs/odborna-cinnost/odborne-prispevky/o-tzv-celakovickyh-upirech-se-strizlivym-odstupem.html>

dospělé, si zahrál můj manžel. Originální logo pro naše výpravy nám nakreslila známá česká kreslířka a autorka Eva Obůrková. Loňská výprava byl vlastně takový malý experiment, zda čelákovická veřejnost vůbec přijme takovýto druh zábavy a způsob trávení volného času. A nutno říci, že začátek výpravy byl opravdu perný, protože představa účastníků (tedy aspoň některých) byla taková, že dorazí na start a my je hromadně dovedeme k upírům. Forma, kdy musí pro „dobytí“ upírů něco sami vykonat, je v Čelákovicích zcela nová. Ale i tak jsme byli, my organizátoři, s výsledkem akce spokojení a stejně tak i spokojení a nadšení odcházeli všichni účastníci výpravy. Našimi výpravami nechceme jakkoli znevažovat historii města Čelákovice, a to bez ohledu na to, jak si ji kdo vykládá. Naším cílem je, aby rodiny/týmy procházely naším městem pozorněji a všímaly si i věci, které jim, při všedním „průletu“ městem, zcela uniknou.“

-Barbora Jungerová

Výprava za Čelákovickými upíry

To, že v Čelákovicích kdysi dávno sídlili upíři, ví už každé malé dítě u nás. Ale že se k nám nedávno nastěhovala nová upíří rodinka Czerných, to moc lidí zatím netuší.

Kdy: 5. dubna 2014 14:00
Kde: Sokolovna Čelákovice
Kdo: Rodinné týmy = 1 dospělý a...ostatní

S sebou: vhodné oblečení do jakéhokoliv počasí, dobrou náladu a je dobré mít s sebou i „filipa“ ... a česnek :o)

Startovné: 50,- Kč/tým

Info: e-mail: upiri.celakovice@seznam.cz
 web: celakovicti-upiri.webnode.cz
 mobil: 777 137 687

Přijďte se seznámit s jejich synem Čendou Czerným z Čelákovic, a zároveň zjistit, jak to s těmi upíry doopravdy je!

Obr. č. 3 Plakát k akci Výprava za čelákovickými upíry²⁰

²⁰) Převzato z <https://facebook.com/RCRouta/photos/gm.373453329489166/686855394710634/?type=1&theater>

Tajemná rodinná legenda

Tenhle příběh se v naší rodině předává od...pradáвна. Mně jej vyprávěla moje babička, ta jej slyšela od své babičky...ta zase od té své...a počátek asi nedohledáme. A ani to, zda je to jen pověst nebo příběh skutečných lidí....

V dobách, kdy vznikalo samo město Čelákovice, zde žilo na padesát rodin, vesměs zemědělců. Jednou z nich byla i rodina Czerných. Nejstarší syn rodiny Václav, se vydal čerstvě dospělý do světa na zkušenou. Celá léta o něm nikdo nic neslyšel, až se jednoho dne objevil před domem svých rodičů i s ženou a malým synem.

Václavova žena Anna se velmi rychle sžila s životem v Čelákovících. Nikdy nikomu však neprozradila, odkud přišla a z jakého rodu pochází. Byla povahy plaché a mnoho se s místními nedružila.

Jednoho dne ochořela bohatému sousedovi jediná dcera. Nikdo jí nedokázal pomoci. Anna přinesla sousedce nějaké byliny a poradila jí, aby z nich dcerce třikrát denně odvar uvařila. Dítě se rodičům uzdravilo téměř před očima. V mžiku se roznesla pověst o Anně a o jejím léčitelství. Že se v bylinách vyzná a vyléčí i smrt na jazyku.

Rodině Václava a Anny se dlouhá léta dařilo. Lidé je měli rádi pro jejich poctivost a ochotu pomoci. Byla však jedna osoba, které bylo Annino léčitelství trnem v oku. Josefína, farářova posluhovačka, si prodejem bylin a různých lektvarů přivydělávala ke svému živobytí. Ale protože to byla osoba k lidem nemilá, neměl ji tu nikdo rád.

Dlouhá léta uchovávala Josefína svoji nenávist vůči Anně a její rodině v tajnosti. A čekala na čas pomsty a zúčtování. A ten čas nastal ve chvíli, kdy z pole přinesli potlučeného pomocníka od starosty. Byl celý od krve a měl smrt na jazyku. Anna už ho zachránit nedokázala.

Nikdo neví, jak to vlastně začalo. Ale Josefíně se podařilo Annu nařknout z toho, že vysála ubohému pomocníkovi krev a že zemřel její vinou. Celá rodina Czerných, i se starými rodiči, byla okamžitě zatčena a ve velmi krátkém procesu odsouzena za zvláště nebezpečné čarodějnictví – upírství. Rozsudek popravy byl vykonán záhy po procesu. Odsouzenci nebyli řádně pohřbeni na hřbitově mezi počestné občany. Ale jak zvyklost nařizovala, bylo zvoleno místo mimo lidská obydlí a jejich těla byla kovovým hřebem do rakve přibita, aby se nemohly do života vrátit a lidu v Čelákovících i po smrti škodit.

Tak byl rod Czerných vymazán z mapy Čelákovic. Ale...rodina mé praprapraprapraprapraprapra...babičky měla Annu i Václava moc ráda, a tak i přes obrovské riziko (hrozila jim ztráta majetku i poprava) zachránil jejich nejmladšího syna Jana. A rod Czerných přežil až do dnešních dob.²¹⁾

Soudě podle velmi pozitivních ohlasů se akce pořádaná v loňském roce podařila na výbornou. Zúčastnilo se jí celkem 28 týmů, z toho 45 dospělých a 49 dětí. Dva týmy byly dokonce „přespolní“ a přijely z Prahy a Liberce. 12. 4. 2015 se konal 2. ročník této výpravy.

Junák - svaz skautů a skautek, který působí v Čelákovících, pořádá každoročně Svojsíkův závod. Letos poprvé bude tento závod tematicky zaměřen právě na upíry.

„U nás ve skautu s tématem upírů nijak přímo nepracujeme. Okrajově se ho dotkneme, když se věnujeme tématům jako „můj domov“, „moje město“ a podobně. Ale shodou okolností právě připravujeme okresní kolo Svojsíkova závodu, což je závod pro skautské družiny, a zvažujeme, že

²¹⁾ JUNGEROVÁ, Barbora. celakovicti-upiri.webdone.cz [online], c2014. [cit. 11. 3. 2015]. Dostupné z <http://celakovicti-upiri.webnode.cz/o-nas/>

bychom upířskou tematiku použili jako symbolický rámeček závodu. To znamená, že plánujeme zařadit do programu „upíří“ motivační scénky, „upíří“ názvy stanovišť, promítání filmu s upíry jako doprovodný program po závodě a další. Zřejmě ale ani zde nepůjdeme nijak do hloubky tohoto tématu a spíš bychom ho využili jen popularizačně.“

-Anna Radová, členka střediskové rady Junáka - českého skauta, střediska Čelákovice, z. s.

V Čelákovicích působí také občanské sdružení *Opři se*, které pomáhá dětem z dětských domovů při integraci do většinové společnosti. Toto sdružení pořádá pro děti nejrůznější akce, kde pomáhají dobrovolníci. Tady se ovšem tématem vampyrismu nijak nezabývají.

„S tímto tématem u nás nepracujeme vůbec.“

-Petr Matyáš, předseda spolku *Opři se*, o. s.

Zjišťovala jsem, zda na školách v obci Čelákovice je téma upírů probíráno při některých vyučovacích hodinách, jestli jsou na školách například nějaké kroužky, které by byly na toto téma zaměřené, a zda se o upíry zajímají sami studenti a žáci.

„Na naší základní škole jsou děti o čelákovických upírech informovány v předmětech a hodinách, kde se to hodí. Žádné kroužky, které naše škola vede, se tímto tématem nezabývají.“

-Mgr. Ivana Sekyrová, zástupkyně ředitelky Základní školy Kamenka

„Studenti naší školy z velké většiny nejsou z Čelákovic, takže mi není známo, že by se tematikou upírů někdo z nich zabýval.“

-PaedDr. Monika Montfortová, ředitelka Vyšší odborné školy, střední školy, jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky a základní školy MILLS, s. r. o.

Oslovila jsem rovněž církevní instituce v obci. Dotazy směřovaly k tomu, zda místní občané chodili za církevními představiteli a měli zájem hovořit o místních upírech.

„O tematiku upírů v Čelákovících se nikdo z naší církve nezajímal, takže se obávám, že Vám k tomu nemám co říci. Rovněž ani nepamatuji, že by kdokoli z místních přišel za námi s nějakým dotazem ohledně upírů.“

-Petr Luhan, hospodář, člen staršovstva Sboru Církve bratrské v Čelákovících

„Nevzpomínám si, že by kdy někdo za mnou přišel a dotazoval se mě na upíry. Ani já sama o tom moc nevím.“

-Ing. Mira Poloprutská, DiS., farářka Husova sboru Čelákovice

„Omlouvám se, ale asi pro Vás nemám uspokojivou odpověď. Já sám o tom nemám vůbec žádné povědomí. Velice rád bych Vám pomohl, ale nevím o tom nic a ani jsem o tom nic neslyšel. Jsem tady totiž teprve asi 3 měsíce správcem farnosti.“

-R. D. JCLic. Mgr. Mikuláš Uličný, farář Římskokatolické farnosti Čelákovice

4.4. POVĚRY A FÁMY O ČELÁKOVICKÝCH UPÍRECH

Ostatně jako každý jiný fenomén, provází i ten čelákovický o upírech, řada fám a pověr, které se tradují mezi místními občany. Při rozhovorech jsem si vyslechla řadu zajímavých příběhů, ve kterých hráli upíři nebo nález pohřebiště s protivampyrickými opatřeními, hlavní roli.

„Pověra je takové přesvědčení, které bez respektování přírodních zákonů, ale na podkladě víry v neexistující bytosti nebo neexistující zákonitosti věří v možnosti vzniku nebo zániku některých jevů a podle toho uvádí v chod určitá jednání.“ (Vondráček a Holub 2012:96)

„Pověra je klamná víra a klamná představa vymykající se dobovým a vědeckým poznatkům či logicky zdůvodněným faktům a aktivitám a jejich logicky zdůvodněným vztahům a vazbám. Noeticky jsou pověry a pověrečné představy součástí osobní (subjektivní psychologické) pravdy, jejíž podstata tkví v tom, že má význam jen pro určitou osobu nebo skupinu lidí. Základním znakem této osobní pravdy je silný citový dojem, nazývaný vírou.“ (Scheufler 1996:185)

Fáma má daný cíl. Chce přesvědčit. Vzniká všude, v každé oblasti lidského života. Je to zároveň nejstarší sdělovací prostředek. Jejím nejpodstatnějším znakem je zřejmě to, že nemá žádný reálný základ. Fámu nemůžeme studovat objektivně, protože nestudujeme fámu jako takovou. Cílem studia se stává vzpomínka na fámu a to, jak se dokázala uchovat ve vědomí různých lidí, kteří ji interpretují. Fámu nám vždy sdělí někdo, kdo je nám blízký - příbuzný, kamarád či kolega z práce a podobně. Ten, kdo nám obsah fámy sděluje, sice nebyl přímým svědkem události, kterou nám vypráví, ale je dobrým přítelem člověka, který byl přímo u toho. Může snad být něco věrohodnějšího než přímý svědek? (Kapferer 1992:8-15)

Zajímavý rodinný příběh mi vyprávěla paní Marcela Dudíková, čelákovická rodačka, která nyní žije v Lysé nad Labem.

„To bylo tak: Můj tatínek se jmenoval Jiří Tichý a bydlel spolu se svými rodiči u doktora Krčmáře v Čelákovících a na tamní zahradě zasadil červený javor. Celé roky mně vždy říkal, že až jednou přijde jeho čas, že si přeje rychlou smrt. Prostě jít, padnout a konec. Nechtěl trpět někde v bolestech. V 70. letech byl tatínek předsedou chovatelů a jeho kamarád

ho požádal, jestli by mu mohl pomoci přestěhovat králíkárnou na jiné místo, protože je pod ní stále mokro. Tak stěhovali a na mokřině začali kopat, protože si mysleli, že tam někde asi bude prasklá voda. Po chvíli kopání však k jejich nemilému překvapení narazily na nějaké kosti. Můj táta z toho byl tak vyděšený! Stále dokola opakoval, že pověra praví, že kdo najde upíra, ten do roka zemře. Toto se stalo 3. června 1978. Přesně o rok později, tedy 3. června 1979, se tatínek procházel po zahradě. Šel, padl a zemřel. Přímo pod tím červeným javorem, který zasadil. Bylo mu 52 let. Ten strom zemřel spolu s ním. Přestal růst a uschnul. A ještě dodatek k příběhu: Dne 3. června 1980 se mi narodila moje dcerka.“

Jiný příběh je od paní Aleny, která žije v Čelákovících od narození. Bylo jí 16 let, když se na zahradě pana Zmeka našly ostatky, které vykazovaly protivampyrstické zásahy.

„My jsme vždy byli věřící rodina. Od mala nás rodiče vedli k víře v Boha. A pak tady u nás najednou najdou upíry! Byl to šok. Pamatuji se, že jsme se všichni společně doma modlívali za to, aby nás Bůh před nimi ochránil. Největší strach měla maminka. Ta říkala, že to je znamení, že přichází špatná doba a lidé budou potrestáni. Celý náš dům jsme kropili svěcenou vodou, neustále jsme museli nosit u sebe růženec a ke každému jídlu jsme museli sníst stroužek česneku. Mluvit o upírech nahlas se u nás doma nesmělo. Jak já to nesnášela! Ale rodiče byli přísní a já se neodvažovala jim vzdorovat. Nevím už, jak dlouho tahle opatření naši rodinu provázela. Já osobně jsem se nebála. Spíš mě to přitahovalo. Bylo to něco nového, něco tajemného, něco, co se nestává každý den. S kamarády jsme si říkali, jaké by to bylo stát se upírem a žít věčně. Dneska se na to dívám s úsměvem. Nevěřím na upíry a ani tady v Čelákovících to nejsou žádní upíři. Prostě to byli zlí lidé, které někdo takto potrestal. Ale musím říct, že mně osobně se ten nápad kolem upírů líbí. Proč nemít nějakou svou zajímavou historii? Byť smyšlenou, ale třeba... Kdo ví? Jak se říká, na každém šprochu je pravdy trochu. Je milé

vědět, že se o Čelákovících mluví po celé republice a vlastně i ve světě. Já jsem patriotka a zájem o Čelákovice mě těší v každé podobě.“

Spousta fám a domněnek se točí kolem vzhledu místních upírů. Tedy, přesněji, vzhledu nalezených ostatků. Také jsem zaznamenala zkazky o nejruznějších upířích znameních ve městě.

„Ti upíři měli opravdu výrazné špičáky. Pak ale přijeli nějakí tajní z vlády a ty špičáky jim upilovaly. Aby nevznikla panika.“

-Ludmila

„Já jsem některé ty kostry viděla. Chodili jsme se tam s dětmi na ně dívat, když se to vykopávalo. Jeden den zuby měli a pak najednou byly pryč. Někdo jim je všechny vytrhal!“

-Marie

„Ten nález byl opravdu masakr. Všichni v hrobech byli probodnuti ostrým kulem přímo do srdce. Taky měli urvané hlavy, utrhané ruce nebo nohy a vytrhané zuby. Někteří všechny, někteří jen špičáky.“

-Jan

„Před několika lety probíhala v našem kostele nějaká rekonstrukce. Nebo to byly nějaké drobnější úpravy uvnitř kostela. To už přesně nevím. A přitom se tam, na stěně uvnitř, našla freska, na které byl zobrazen upír. To byl poprask! Naštěstí to nevidělo moc lidí a ti, kteří tam byli, se zavázali mlčením. Ale víte, jak to je. Vždycky někdo promluví, a tak se i tohle dostalo ven a vím o tom třeba i já. Tu fresku rychle přelíčili, aby nebyla vidět.“

-Pavel

„Moje teta mi vyprávěla, že když se hroby našli, začali se po Čelákovících toulat podivní lidé. Byli to ti nalezení upíři. Zjevovali se v noci, a protože se jim nelíbilo, že někdo ruší jejich spánek, chtěli se mstít. Už nemohli sát krev a stali se z nich vlastně duchové. Protože nemohli ubližovat fyzicky, tak alespoň dělali ve městě zlá znamení, která mohla lidem uškodit. Dodnes jsou v Čelákovících místa, kde můžete spatřit otisk dlaně upíra. Ale kde to je, to Vám neřeknu. To Vám nikdo tady neřekne, protože se o tom nesmí mluvit. Můžu Vám jen poradit, mějte oči otevřené, když se budete po městě procházet.“

-Josef

4.5. KAM ZMIZELY OSTATKY UPÍRŮ Z ČELÁKOVIC

V momentě, kdy jsem se rozhodla, že jako bakalářskou práci zpracuji právě toto téma, jsem si myslela, že ostatky, které byly vyzvednuty na pohřebišti s projevy vampyrismu v Čelákovících, jsou uloženy v Městském muzeu. Bylo pro mě pak překvapením, když jsem zjistila, že tomu tak není. A co víc, když mi několik lidí, nezávisle na sobě, naznačilo, že ostatky prostě „zmizely“.

„Víte, oni se to snažili ututlat, protože nechtěli, aby se lidi báli, aby byla panika, tak to všechno zničili.“

-Kateřina

„To ten režim²²⁾. Všechno zabrali „esenbáci“²³⁾ a dneska to je někde v archivech BIS²⁴⁾. Tím jsem si jistý.“

-Jan

Mé další kroky vedly k Jaroslavu Špačkovi. Spoléhala jsem na to, že on nejlépe bude vědět, kde kosterní pozůstatky z nálezu skočily. Což se mi záhy potvrdilo. Veškerý materiál by měl být uložen v depozitáři Národního muzea. Rozhodla jsem se toto tvrzení prověřit a přes Patrika Galetu²⁵⁾ jsem získala kontakty na pracovníky Národního muzea, kteří mají na starost antropologické oddělení a materiál zde uložený.

Petr Velemínský²⁶⁾ mě s odpovědí na můj dotaz, týkající kosterních pozůstatků z lokality v Čelákovících, kontaktoval téměř okamžitě. Nejen, že mi potvrdil, že nalezené skelety z pohřebiště v Čelákovících skutečně nezmizely a jsou uloženy v depozitáři Národního muzea, ale dal mi i možnost přijet si je prohlédnout.

Návštěvu depozitáře Národního muzea, který se nachází v Praze - Horních Počernicích, jsem absolvovala spolu se starostou Čelákovíc

²²⁾ V roce 1966 vládl v tehdejší Československé republice komunistický režim. Prezidentem byl Antonín Novotný.

²³⁾ Lidový název pro Sbor národní bezpečnosti, který měl hlavní úlohu mezi represivními nástroji moci v socialistickém Československu.

²⁴⁾ Bezpečnostní informační služba - zpravodajská instituce českého státu působící uvnitř jeho území. Získává, shromažďuje a vyhodnocuje informace, které jsou důležité pro bezpečnost, ochranu ústavního řízení, demokratických principů a významných ekonomických zájmů České republiky. Za její činnost odpovídá vláda České republiky.

²⁵⁾ Patrik Galeta (*1974) - antropolog, odborný asistent katedry antropologie filozofické fakulty Západočeské univerzity v Plzni; odborné práce z oboru humánní osteologie.

²⁶⁾ Petr Velemínský (*1964) - archeolog, vedoucí antropologického oddělení Národního muzea.

Josefem Pátkem 1. dubna 2015. Ostatky všech 14 jedinců nalezených na pohřebišti v Čelákovících jsou zde pečlivě uloženy a označeny. Skutečně na žádném jedinci nenacházíme nic z toho, co se po Čelákovících povídá. Žádné upilované zuby, žádné vytrhané špičáky, žádné obrovské špičáky... Jedinou zvláštnost lze pozorovat na lebce u jedince, který ležel v hrobu číslo 6. Jsou to skutečně vyrůstající deváté zuby. Jeden byl ovšem ztracen při archeologických pracích.

Na základě mé osobní zkušenosti mohu tedy vyvrátit tvrzení spisovatelky Jenny Nowak, která se, jak je již zmíněno v kapitole *Vampirismus*, inspirovala čelákovickými upíry při psaní některých svých knih. Ta roku 1998 v rozhovoru pro deník Metro uvedla o upírech z Čelákovic, že: „Všichni měli sice bezvadný chrup, avšak u všech byly zároveň nalezeny atypické deváté zuby a špičáky přesahující linii prvních stoliček až o 9mm.²⁷⁾

Obr. č. 4 Mandibula jedince nalezeného na pohřebišti s projevy protivampyrických opatření. Foto: Miroslava Josefiková

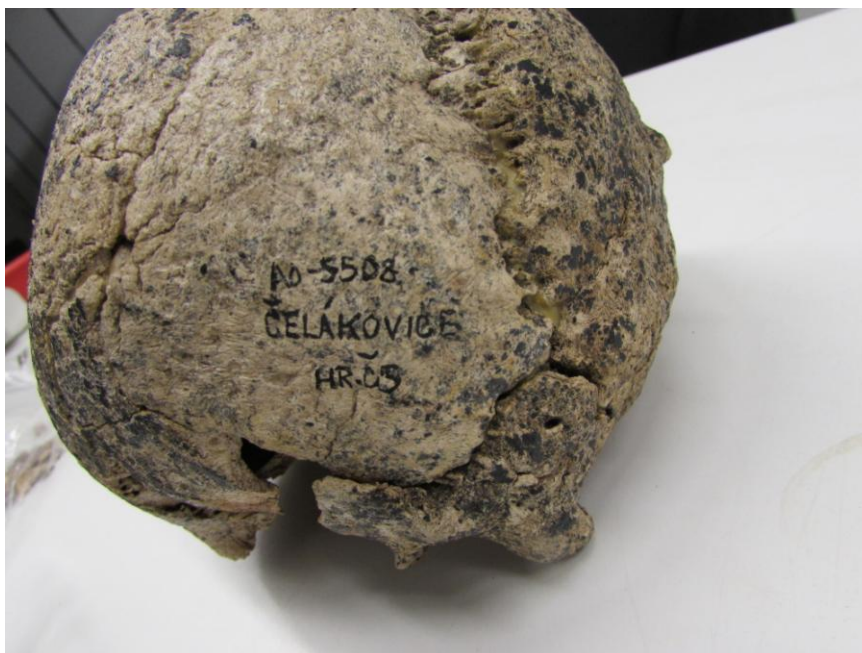
²⁷⁾ *Metro: deník pro Prahu*: Mafra a. s.:Praha, 10. 2. 1998, str. 8.

Obr. č. 5 Prořezávají se devátý zub u jedince z hrobu č. 6. Foto: Miroslava Josefíková

Obr. č. 6 Část mandibuly nalezeného na pohřebišti s projevy protivampyrických opatření.
Foto: Miroslava Josefíková

Obr. č. 7 Lebka jedince z hrobu č. 5. Foto: Miroslava Josefíková

Obr. č. 8 Ostatky jedinců z pohřebiště s projevy protivampyrických opatření uložené v depozitáři Národního muzea. Foto: Miroslava Josefíková

V závěru publikace Jaroslava Špačka *Poznámky k nové interpretaci pohřebiště s projevy vampyrismu a několik poznámek k otázce soudnictví městečka Čelákovic* (2009), zmiňuje autor, že na kosterních pozůstatcích měla být provedena revize, avšak do této doby se tak nestalo, a

vzhledem k tomu, že laboratorní zpracování, které bylo tehdy provedeno, k zachování ostatků právě nepřispělo. Vzhledem k této skutečnosti nebude již do budoucna možné získat přesnější odpovědi a vyjasnit některé nepřesnosti, které s tímto nálezem souvisí (Špaček 2009:205).

Z uvedených informací lze soudit, že už se pravdu o čelákovických upírech asi nikdy nedozvíme. Na kosterních pozůstatcích již nebude možné provádět další výzkumy, které by vedly k objasnění původu nálezu. Což je jistě škoda i vzhledem k tomu, že při průběhu psaní této bakalářské práce mne napadla myšlenka, zdali by mezi obyvateli Čelákovic zájem podstoupit testy DNA, které by umožňovaly zjistit případnou příbuznost s nalezenými upíry. Čímž bychom mohli i prověřit, jestli zde nalezení upíři pocházeli původem z Čelákovic nebo to byli cizinci.

5. ZÁVĚR

O pohřebišti s projevy protivampyrických zásahů v Čelákovcích byla napsána řada odborných publikací. Ty v podstatě rozdělily veřejnost na dvě skupiny. Jedna věří, že šlo skutečně o upíry nebo o lidi, kteří mohli být ve své době svým okolím interpretováni jako upíři. Proto si vysloužili takový trest, že byli pohřbeni nepietně mimo hřbitov. Druhá skupina se přiklání ke tvrzení, že šlo o těžké zločince, kteří svými skutky spáchali tak závažná provinění, že nestačilo ztrestat je pouze smrtí, ale nezasloužili si ani řádný pohřeb.

Z etnografického výzkumu vedeného mezi obyvateli Čelákovic je patrné, že existence upířího pohřebiště nalezeného v jejich obci vnímají. Ovšem neradi se o něm baví veřejně. Toto téma lze u místních obyvatel považovat za jakési „tabu“. Opět lze konstatovat, že názory obyvatel Čelákovic můžeme vidět ve dvou rovinách. Jedna část na upírech nevidí nic zajímavého. Nic, o čem by stálo za to mluvit. Ta druhá část čelákovické veřejnosti naopak ráda dává k dobru nejrůznější pověry, fámy či domněnky.

Výzkumem bylo zjištěno, že v obci nebylo a není žádné sdružení nebo spolek, který by se primárně zabýval tématem upírů. V posledních letech je však u některých sdružení vidět jistý zájem o tuto tematiku. Pořádají se soutěže a tematické akce, které s sebou nesou upířské náměty. O tyto akce je v obci zájem, a tak lze předpokládat, že se udrží jejich pořádání i v budoucnu.

V lokálních institucích bychom motivy zdejších upírů hledali marně. Jedinou zmínku o nich najdeme ve sbírce Městského muzea, která obsahuje fotografie z místa nálezu a jejich popis. Po návštěvě depozitáře Národního muzea jsme se starostou Čelákovic Josefem Pátkem začali řešit ideu, že by bylo dobré zapůjčit si v depozitáři jednotlivé exponáty z čelákovického pohřebiště s projevy protivampyrických opatření

a uspořádat v Městském muzeu v Čelákovících výstavu, která by jednak ukázala lidem, že na kosterních pozůstatcích skutečně nejsou žádné zjevné zásahy, jako pilování zubů apod., a jednak by to pro městečko Čelákovice přineslo jistě větší zájem turistů a zvýšení popularity obce. V současné chvíli jednáme o případné výstavě s ředitelem Městského muzea a zjišťujeme, co všechno je k tomu potřeba vyřídit za dokumentaci. Jsem přesvědčena, že výstavu se podaří uskutečnit, a že bude přínosná.

Na závěr můžeme konstatovat, že téma upírů v souvislosti s nalezeným pohřebišťem, na kterém byly patrné prvky protivampyrických opatření není v městečku Čelákovice fenoménem, který by nějak významně ovlivnil chod obce. Dá se však předpokládat, že pokud obec a místní instituce budou toto téma více popularizovat, vzroste zájem o místní upíry nejen v obci Čelákovice, ale i v řadách široké veřejnosti. Ať už je totiž pravda o čelákovických upírech jakákoli, faktem zůstává, že téma upírů je lákavé a rozhodně nabízí obci možnost větší atraktivity a rostoucího zájmu z řad turistů. Je zde velký potenciál, že v budoucnu by se vampyrismus mohl stát v Čelákovících skutečným lokálním fenoménem.

6. POUŽITÁ LITERATURA

BLAJEROVÁ, Miroslava. 1971: Čelákovické pohřby vampyrů v pohledu antropologa. Časopis Národního muzea CXL, str. 218 - 232.

HIRT, Tomáš (a kol.). 2012: Vybrané kapitoly z aplikované sociální antropologie. Západočeská univerzita v Plzni: Plzeň.

KAPFERER, Jean - Noël. 1992: Fáma - nejstarší médium světa. Vydavatelství a nakladatelství Práce: Praha.

KLOZÍKOVÁ, Veronika. 2008: Vampyrismus a jeho projevy v pohřebním ritu. Diplomová práce. Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity v Brně. Katedra antropologie: Brno.

KRUMPHANZLOVÁ, Zdena. 1971: Počátky křesťanství v Čechách ve světle archeologických pramenů. Památky archeologické LXII, str. 406 - 456.

LIŠKA, Vladimír. 2011: Upíři a vlkodlaci v českých zemích. XYZ: Praha.

LOZOVIUK, Petr. 2005: Evropská etnologie ve středoevropské perspektivě. Univerzita Pardubice: Pardubice.

MAIELLO, Giuseppe. 2014: Vampyrismus a magia posthuma: Vampyrismus v kulturních dějinách Evropy a Magia posthuma Karla Ferdinanda Schertze. Nakladatelství Epoque s. r. o.: Praha.

MAŠKOVÁ, Pavlína. 2005: K otázce interpretace kostrového pohřebiště „s projevy vampyrismu“ v Čelákovících. Studia mediaevalia Pragensia 5, str. 9 - 19.

METRO, deník pro Prahu. Mafra a. s.: Praha. 10. 2. 1998, str. 8 - 9.

SCHEUFLER, Vladimír. 1966: Pověry. Národopisná revue 4/96, str. 185 - 189.

STOKER, Bram. 1970: Dracula. Odeon: Praha

ŠPAČEK, Jaroslav. 1971: Slovanské pohřebiště s projevy vampyrismu z Čelákovic. Časopis Národního muzea CXL, str. 190 – 217.

ŠPAČEK, Jaroslav. 2009: Poznámky k nové interpretaci pohřebiště s projevy vampyrismu a několik poznámek k otázce soudnictví městečka Čelákovic. Středočeský sborník historický 35, str. 185-208.

VLASÁK, Emanuel. 1991: Čelákovice. Městský úřad Čelákovice: Čelákovice.

VONDRÁČEK, Vladimír a HOLUB, František. 2012: Fantastické a magické z hlediska psychiatrie. Columbus holding, spol. s r. o.: Praha.

WOLLMAN, Frank. 1920 - 1923: Vampyrické pověsti v oblasti středoevropské. Národopisný věstník československý XIV, 1, str. 1-16, XIV, 2, str. 1-57, XV, 1, str. 1-58, XVI, 1, str. 80-96.

6.1. ELEKTRONICKÉ ZDROJE

ČESKO-SLOVENSKÁ FILMOVÁ DATABÁZE. csfd.cz [online], c2002. [cit. 9. 3. 2015]. Dostupné z <http://csfd.cz/film/6996-blade/>

ČESKO-SLOVENSKÁ FILMOVÁ DATABÁZE. csfd.cz [online], c2008. [cit. 9. 3. 2015]. Dostupné z <http://csfd.cz/film/241231-true-blood-prava-krev/>

EISNER, David. muzeum-celakovice.com [online], c2014. [cit. 11. 3. 2015]. Dostupné z <http://muzeum-celakovice.com/cs/odborna-cinnost/odborne-prispevky/o-tzv-celakovicky-ch-upirech-se-strizlivym-odstupem.html>

FACEBOOK. facebook.com [online], c2014. [cit. 13. 3. 2015]. Dostupné z <https://facebook.com/RCRouta/photos/gm.373453329489166/686855394710634/?type=1&theater>

CHLUMECKÝ, Patrik. zahadolog.webdone.cz [online], c2011. [cit. 9. 3. 2015]. Dostupné z <http://zahadolog.webnode.cz/products/bela-lugosi-alias-hrabe-dracula/>

JUNGEROVÁ, Barbora. celakovicti-upiri.webdone.cz [online], c2014. [cit. 11. 3. 2015]. Dostupné z <http://celakovicti-upiri.webnode.cz/o-nas/>

WIKIPEDIA. cs.wikipedia.org [online], c2015. [cit. 9. 3. 2015]. Dostupné z http://cs.wikipedia.org/wiki/Up%C3%ADr_Nosferatu_%28film,_1922%29

YOUTUBE. youtube.com [online], c2009. [cit. 9. 3. 2015]. Dostupné z <https://youtube.com/watch?v=XXn5uw4LtKM>

7. RESUMÉ

The subject of this bachelor thesis is to document and analyze the attitude of city residents of Čelákovice in discovery of a local burial site with expression of vampirism and its impact on local expressions of expressive culture.

Ethnographic survey, which was conducted among locals demonstrates an interest in vampires.

The actual burial site discovered in 1966 caused a great stir in Čelákovice. However, in recent years interest in local vampires increased. In particular, it demonstrated cultural events with a vampire theme organized by local groups and organizations. There is a high possibility that in the future, vampires become a true phenomenon of the town.